Skolverket

Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande

En lathund som stöd för att skaffa nya apl-glasögon

I den här lathunden om arbetsplatsförlagt lärande (apl) hittar du information om apl utifrån hur det regleras i skolans styrdokument. Du får även korta, praktiska beskrivningar och exempel. Lathunden gäller för alla skolformer där apl ingår. På sidan 22 hittar du en förteckning över regelverket.

Publikationen finns att ladda ner som
kostnadsfri PDF från Skolverkets webbplats:
www.skolverket.se/publikationer

ISBN: 978-91-7559-680-8

Grafisk produktion: Haus Society

Skolverket, Solna 2025

Innehåll

Arbetsplatsförlagt lärande – apl ... 4

Gymnasieskolan ... 4

Anpassade gymnasieskolan ... 4

Kommunal vuxenutbildning (komvux) ... 6

Elevens arbetstid ... 6

Arbetslivet ... 7

Lokala programråd och yrkesråd ... 8

Ansvaret för apl ... 10

Ansvarsfördelning vid apl ... 10

Apl-platsen ... 12

Systematisk samverkan med arbetsplatsen för att upprätthålla kvalitet ... 12

Att förbereda arbetsplatsen ... 13

Att förbereda handledaren ... 13

Apl för alla ... 15

Att förbereda eleven ... 15

Stöd i apl ... 15

Lärandet i apl ... 16

Planering av lärandet i apl ... 16

Handledares roll i apl ... 16

Samtal om lärandet i apl ... 16

Bedömning för betygssättning ... 18

Handlingsplanen ... 20

Kvalitetsutveckling av apl ... 20

Kvalitet i yrkesutbildning ... 21

Apl-utbildningen ... 21

Författningar som reglerar apl ... 22

Arbetsplatsförlagt lärande – apl

Apl är lärande på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. Syftet är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Apl innebär att hela eller delar av nivåer i ämnen förläggs till en eller flera arbetsplatser. Huvudmannen och rektorn ska säkerställa att varje elev får apl av god kvalitet. Det kräver arbete med organisering och systematiskt kvalitetsarbete av det arbetsplatsförlagda lärandet.

Gymnasieskolan

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på gymnasieskolans alla nationella yrkesprogram med minst 15 veckor och inom vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år med minst 10 veckor. Apl ska även förekomma för elever inom programinriktat val men omfattningen är inte reglerad. Elever som går yrkesintroduktion ska ha apl eller praktik. Lärlingsutbildning inom gymnasieskolan innebär att eleven genomför mer än hälften av utbildningen som arbetsplatsförlagt lärande. Eleven kan påbörja sin lärlingsutbildning första, andra eller tredje läsåret. Omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen och borträknat de nivåer i ämnen som eleven har rätt att välja bort. Apl kan också förekomma på högskoleförberedande program om huvudmannen har beslutat det.

Anpassade gymnasieskolan

I anpassade gymnasieskolan ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i minst 22 veckor. Av gymnasiebeviset från anpassad gymnasieskola ska det framgå omfattningen av det arbetsplatsförlagda lärandet, på vilken eller vilka arbetsplatser som eleven har genomfört arbetsplatsförlagt lärande och vilka arbetsuppgifter som eleven har utfört där. Det ska även finnas med en bedömning av hur eleven har genomfört arbetsuppgifterna inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola, om eleven begär det. På individuella program får eleven göra praktik om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven. Om eleven har genomfört praktik, ska omfattningen av praktiken framgå av gymnasiebeviset från anpassad gymnasieskola. Vidare ska det framgå på vilken eller vilka arbetsplatser som praktiken har genomförts och vilka arbetsuppgifter som eleven har utfört där. Beviset ska även innehålla en bedömning av hur eleven har genomfört arbetsuppgifterna inom ramen för praktiken, om eleven begär det. Lärlingsutbildning inom anpassad gymnasieskola innebär att eleven genomför mer än hälften av utbildningen som arbetsplatsförlagt lärande. Eleven kan påbörja sin lärlingsutbildning första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Elever inom den anpassade gymnasieskolan kan inte genomföra arbetsplatsförlagt lärande i daglig verksamhet.

EMMA BA17C

Kommunal vuxenutbildning (komvux)

I en sammanhållen yrkesutbildning på komvux ska omfattningen av apl för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. Om det är lämpligt med hänsyn till en elevs behov och förutsättningar och eleven begär det, får rektorn besluta att det arbetsplatsförlagda lärandet ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt för den eleven. Det är viktigt att tänka på att det är eleven själv som ska begära undantag och framföra sina speciella skäl samt att det gäller individuella bedömningar på individnivå och inget som ska tillämpas generellt. Om en del av elevens utbildning har validerats ska 15 procent av resterande utbildning genomföras som apl. Validering av elevens kunskaper kan alltså aldrig leda till att eleven gör mindre än 15 procent av sin utbildning på en arbetsplats.

För att en huvudman ska kunna få statsbidrag för lärlingsutbildning inom regionalt yrkesvux ska utbildningen till minst 70 procent genomföras på en arbetsplats när det gäller komvux på gymnasial nivå. Även här gäller att om en del av elevens kunskaper har validerats ska 70 procent av den resterande utbildningen genomföras som apl. När det gäller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska lärlingsutbildningen till övervägande del genomföras på en arbetsplats.

Inom övrig komvux kan apl förekomma när huvudmannen har beslutat det. Apl ska anordnas enligt bestämmelser i förordningen om vuxenutbildning.

Elevens arbetstid

Eleven ska följa arbetsplatsens arbetstid, vilket vanligen enligt avtal är 40 timmar per vecka. En vecka på en arbetsplats anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid (GUT) i gymnasieskolan och 25 timmars garanterad undervisningstid i anpassade gymnasieskolan. Denna siffra anger hur en hel vecka på apl ska avräknas från den totala undervisningstid eleven har rätt till under utbildningen. Exempelvis ska en elev i gymnasieskolan som genomför apl på en arbetsplats där 40-timmarsvecka tillämpas ges möjlighet till minst 600 timmars apl. Det utgör då 345 timmar (15 veckor x 23 GUT) av elevens total 2 625 timmar garanterade undervisningstid. I anpassade gymnasieskolan ska eleven ha 880 timmar apl som motsvarar 550 timmar (22 veckor x 25 GUT) av elevens 3 600 timmar garanterade undervisningstid. Rektorn kan besluta att eleven inte ska följa arbetsplatsens arbetstid. Detta ska dock beslutas för varje individ och inte gälla organisatoriskt för apl. I organisation av elevens tid i apl gäller Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetstid för minderåriga.

Omfattningen av utbildning inom komvux anges med verksamhetspoäng. Vid beräkning av omfattning av apl ska man därmed utgå från verksamhetspoäng. Om ett yrkespaket omfattar till exempel 800 poäng ska (0,15 x 800 =) 120 poäng av dessa utgöra apl.

Arbetslivet

Det finns mycket att vinna på systematisk samverkan mellan skola och arbetsliv. Långsiktig, systematisk och framgångsrik samverkan med arbetslivet är en god grund för kvalitet i yrkesutbildning.

Vad kan arbetslivet bidra med i en samverkan med skolan?

Det kan exempelvis vara att:

- erbjuda apl-platser med kvalitet
- ge medarbetare tid och förutsättningar för handledning
- bidra med rätt utrustning, till exempel lokaler och verktyg
- stödja lärarens kompetensutveckling i yrket och bidra med aktuellt innehåll och nyheter som motsvarar arbetsmarknadens behov

Lokala programråd och yrkesråd

Ett forum för samverkan skola och arbetsliv är lokala program- och yrkesråd. Lokala programråd ska finnas för gymnasieskolans nationella program och yrkesråd ska finnas för sammanhållna utbildningar inom regionalt yrkesvux. För anpassade gymnasieskolans program finns det inga krav på sådana råd, här behöver det ske en regelbunden nära samverkan.

Ett lokalt programråd inom gymnasieskolan kan vara gemensamt med motsvarande yrkesråd inom regionalt yrkesvux.

Inom regionalt yrkesvux ska det finnas ett eller flera yrkesråd för samråd mellan företrädare för utbildningen och arbetslivet.

Ett yrkesråd får vara gemensamt för flera utbildningar. Det får även vara gemensamt med motsvarande funktion inom gymnasieskolan. Det är huvudmannen som har ansvar för att lokala programråd/yrkesråd upprättas.

Väl fungerande lokala programråd/yrkesråd är av avgörande betydelse för att yrkesutbildningen ska kunna fungera och utvecklas. De lokala programråden och yrkesråden innebär en organiserad och nära samverkan mellan skola och arbetsliv. I rådens arbete kan även elevernas synpunkter hämtas in. Det finns bestämmelser om vilka uppgifter yrkesråden inom regional vuxenutbildning ska ha men inte hur råden ska organiseras. Hur de lokala programråden ska organiseras och vilka uppgifter de ska ha är inte reglerat.

Yrkesråden ska, och de lokala programråden kan, med fördel:

- medverka till att utveckla samverkan mellan utbildning och arbetsliv och bidra till ett lärande i arbetslivet med hög kvalitet
- bistå huvudmännen med att belysa behoven i arbetslivet och med att ordna platser för arbetsplatsförlagt lärande i utbildningen
- medverka vid uppföljning och utvärdering av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen.

De kan också:

- samverka vid planering och organisering av det arbetsplatsförlagda lärandet
- medverka vid utformningen av gymnasiearbeten och komvuxarbeten
- samråda om vilka hela eller delar av nivåer i ämnen som ska erbjudas som programfördjupning.

Ansvaret för apl

En nyckelfaktor för god kvalitet i det arbetsplatsförlagda lärandet är att ansvarsfördelningen är tydlig och att arbetslivet och skolan samverkar. Varje elev ska placeras på en arbetsplats där eleven möts av en trygg och säker arbetsmiljö där eleven kan utvecklas mot utbildningens mål. Oavsett om utbildningen är förlagd till en arbetsplats eller äger rum i skolan så är det skolans huvudman som har ansvar för att elevernas utbildning uppfyller kraven för utbildningen. Utbildningen ska präglas av jämställdhet, öppenhet och respekt för människors olikheter.

Ansvarsfördelning vid apl

Huvudmannen har ansvaret för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att kvalitetssäkra dem utifrån rådande regelverk. Arbetsuppgiften att anskaffa platser kan delegeras till anställda men inte till elever, det är därför inte elevens uppgift att skaffa sin apl-plats. För varje elev ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den utses som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. En lärare kan inte vara handledare och arbetskamraterna kan inte till övervägande del utgöras av andra elever. Syftet är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Apl är avgörande för yrkesutbildningens kvalitet, därför är också möjligheterna till undantag starkt begränsade. Om apl inte kan erbjudas får utbildningen anordnas bara om planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller om utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Sådana säkerhetsskäl kan till exempel förhindra elever att få tillträde till arbetsplatserna eller genomföra relevanta arbetsuppgifter. Exempel på det är en global pandemi eller en konkurs. En elev kan inte utgöra en sådan risk att utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats. Förordningen om vuxenutbildning innefattar även hälsoskäl, exempel på det kan vara att om det bryter ut en smitta på arbetsplatsen ska eleven inte gå dit under utbrottet. Om den planerade arbetsplatsen inte finns tillgänglig utifrån dessa skäl får eleven ges motsvarande undervisning i skolan under tiden en ny apl-plats anskaffas. Detta ska ske i samråd med det lokala programrådet och på komvux med representanter för det lokala arbetslivet. Huvudmannen är skyldig att så fort som möjligt ordna en ny apl-plats för eleven.

Huvudmannen ansvarar för att de arbetsplatser som används för apl motsvarar utbildningens krav. Arbetsmiljölagstiftningen gäller även för elever i apl. Det finns särskilda regler för personer under 18 år. Huvudmannen för skolan och arbetsgivaren har tillsammans ansvar för elevens arbetsmiljö. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter ska huvudmannen säkerställa att arbetsplatsen har en god arbetsmiljö som uppfyller gällande krav. Detta görs exempelvis genom att skolan tar del av arbetsplatsens dokumenterade riskbedömning och utifrån denna

bedömer den enskilde elevens placering. Bedömningen ska bland annat visa om och hur arbetsuppgifterna kan anpassas för eleven. Det är även huvudmannen som ansvarar för att anmäla allvarliga tillbud och olyckor till Arbetsmiljöverket.

Huvudmannen behöver se till att det finns försäkringar i händelse av att eleven orsakar materialskador under apl. I det utbildningskontrakt som ska upprättas för lärlingsutbildning inom gymnasieskolan och för lärlingsutbildning inom regionalt yrkesvux ska det framgå hur kostnader för de skador som eleven kan orsaka under apl ska fördelas. Även när kontrakt inte krävs kan det vara värdefullt att i förväg komma överens om hur ansvar och kostnader ska fördelas. För att det arbetsplatsförlagda lärandet ska hålla hög kvalitet behöver skolan även försäkra sig om att de arbetsplatser som används för apl motsvarar utbildningens krav när det gäller värdegrundsfrågor.

Alla elever **ska** vara på arbetsplatser som främjar allas lika rättigheter och möjligheter, samt förebygger kränkningar och diskriminering. Skolans huvudman har ansvar för att elevernas apl uppfyller kraven för utbildningen men när eleven väl är på en arbetsplats är det arbetsgivarens ansvar att eleven inte utsätts för diskriminering eller kränkande behandling.

För gymnasial lärlingsanställning finns det särskilda bestämmelser om arbetsgivarens ansvar.

Exempel på frågor att diskutera:

- Hur arbetar ni systematiskt med värdegrundsfrågor kopplat till undervisningen i apl, t. ex. jämställdhetsfrågor?
- Hur arbetar ni med att främja allas lika rättigheter och möjligheter samt förebygga kränkningar och diskriminering inför apl?
- Hur följer ni upp och tar hand om elevernas erfarenheter under och efter apl?
- Hur för skolan en dialog med arbetslivet om värdegrundsfrågor som är relevanta i apl? Exempelvis på handledarträffar och lokala programråd/yrkesråd

Apl-platsen

Systematisk samverkan med arbetsplatsen för att upprätthålla kvalitet

Skolan behöver samverka med arbetsplatserna om när och hur apl genomförs. För att avgöra om de delar av utbildningen som förläggs till en arbetsplats håller hög kvalitet bör skolan utnyttja möjligheten att samråda kring detta i det lokala programrådet eller yrkesrådet. Rektorn beslutar om hela eller delar av nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. Beslutet kan med fördel tas i samråd med undervisande lärare. Apl är inget ämne och det finns inte reglerat vilka ämnen eller delar av ämnen som ska förläggas som apl.

Exempel på frågor att ställa vid anskaffning, skapande och upprätthållande av hållbara apl-platser:

- Vilket lärande kan ske på arbetsplatsen under aktuell apl-period?
- Behöver eleven vara på flera arbetsplatser för att få möta ett tillräckligt brett kunskapsområde?
- Har handledaren nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och i övrigt bedöms vara lämplig?
- Hur kan kommunikationen ske med arbetsplatsen?
- Vilken arbetsmiljö möter eleven utifrån de arbetsuppgifter som ska utföras?

Att förbereda arbetsplatsen

Inför apl behöver skolan i god tid ta kontakt med arbetsplatsen för att planera innehållet i elevens apl-period i förhållande till utbildningens mål. Skolan behöver också skapa en dialog med arbetsplatsen innan eleven påbörjar sin apl så att alla är väl förberedda och överens om rutiner för kommunikationen om eleven. Även elev och handledare bör ha kontakt innan apl påbörjas. Många elever som ska genomföra apl har ingen tidigare arbetslivserfarenhet. En god förberedelse kan bidra till att eleven får ett genomtänkt mottagande och en bra tid på arbetsplatsen. En presentation av arbetsplatsen och blivande arbetskamrater kan exempelvis få eleven att känna sig välkommen. Dessutom behöver eleven få information om risker och arbetsmiljöansvar.

Att förbereda handledaren

Ett sätt att förbereda handledare inför apl och uppdraget att handleda elevers lärande, är att erbjuda Skolverkets apl-handledarutbildning. Om handledaren har möjlighet att delta i en handledarträff, gärna tillsammans med eleven, skapas goda förutsättningar för förberedelser och erfarenhetsutbyten. Om handledaren inte kan komma till skolan kan läraren och annan personal besöka arbetsplatsen tillsammans med eleven och där gå igenom den information handledaren behöver.

Exempel på information som arbetsplatsen och handledaren behöver är:

- kontaktuppgifter
- avtal, kontrakt, försäkringar och överenskommelse
- ansvar och roller
- elevens förkunskaper
- eventuella lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen i apl
- utbildningens övergripande mål och vilken roll apl har i utbildningen
- vilka hela eller delar av nivåer i ämnen som ska genomföras på arbetsplatsen
- hur uppföljning av elevens lärande ska ske och handledarens roll i det.

Exempel på vad skolan bör försäkra sig om inför arbetsplatsens mottagande av eleven:

- bemötande som är välkomnande och inkluderande
- introduktion till företag, personal och lokaler
- administrativa rutiner så som arbetstider, raster och sjukanmälan
- brand, utrymningsvägar och återsamlingsplats
- olycks- och tillbudsregler, första hjälpen, säkerhetsrutiner och skyddsombud
- eventuella risker i arbetet så som kemikalier, säkra lyft och eventuella krav på certifieringar
- personlig skyddsutrustning så som kläder, skyddsskor, id-kort och hjälm

Apl för alla

Att förbereda eleven

Eleven behöver göras delaktig i förberedelserna inför apl. Bland annat behöver eleven ha klart för sig vilka nivåer eller delar av nivåer i ämnen som ska genomföras på arbetsplatsen, hur uppföljning av lärandet kommer att ske och på vilka grunder bedömningen ska göras. Dessutom är det värdefullt att eleven vet vilka förväntningar som skolan och arbetsplatsen har. Ett sätt för eleven att förbereda sig är att genomföra Skolverkets apl-handledarutbildning, särskilt de första två modulerna.

Eleven behöver också en genomgång av arbetsmiljön och göras delaktig när det gäller risker och skyddsåtgärder som är aktuella på den specifika arbetsplatsen. Att även gå igenom aktuella arbetsmiljöregler kan bidra till att göra eleven trygg på sin arbetsplats.

Stöd i apl

Alla elever har rätt till ledning och stimulans för att kunna utvecklas så långt som möjligt. Elever har rätt till extra anpassningar både under apl och i den skolförlagda undervisningen. Inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan kan även särskilt stöd ges när en elev riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. I anpassade gymnasieskolan har rektor ett särskilt ansvar för att varje elev får stöd vid det arbetsplatsförlagda lärandet.

Förberedelser inför apl kan se ut på många sätt och de kan börja redan innan eleven påbörjar yrkesutbildningen. Följande förslag är framtagna i samråd med **Specialpedagogiska skolmyndigheten** och syftar till att alla elever i yrkesutbildning går ut i och genomför apl.

Förberedelser inför apl kan handla om:

- att synliggöra apl tidigt, kanske redan på öppet hus och mässor
- att förbereda relationen mellan handledare och elev
- tydlighet kring syfte, mål och förväntningar med apl
- att ge förförståelse inför förväntade arbetsuppgifter och
- att planera eventuella extra anpassningar tillsammans med eleven

Lärandet i apl

Läraren bör planera elevens lärande på arbetsplatsen så att det tydligt relaterar till utbildningens mål. I samråd med handledare planeras därefter vad eleven ska få möjlighet att lära sig under respektive apl-period, hur lärandet ska stöttas och hur det ska följas upp. Planen kan naturligtvis behöva revideras under periodens gång, samt även ge utrymme för att synliggöra det lärande som inte planerats.

Planering av lärandet i apl

Den lärare som sätter betyg har ansvar för hela elevens lärande, även under apl. För att kunna följa elevens utveckling, samverka med handledaren och ge stöd i den viktiga handledningen behöver läraren ha regelbunden kontakt både med eleven och handledaren. Skolan bör ta fram en övergripande plan som visar rutiner och arbetssätt för att kontinuerligt planera, utforma samt följa upp relevanta lärande- och bedömnings situationer inför och under apl. Genom gemensamma rutiner och arbetssätt skapas bättre förutsättningar för att uppföljningen av elevens lärande sker på ett systematiskt sätt.

I planen kan det även framgå hur kommunikation kommer att ske under elevens apl. Digitala uppföljningar kan komplettera de fysiska för att möjliggöra en löpande formativ bedömning, med tätare uppföljningar.

Planen kan också visa hur elevens lärande ska dokumenteras. Dokumentation kan visa vad eleven har gjort och vad eleven har lärt sig. Exempel på relevanta lärverktyg kan vara självskattningar, checklistor, loggböcker eller bilder och filmer.

Handledares roll i apl

Syftet med apl är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Handledarens roll är att handleda elevens lärande på arbetsplatsen och att bidra till elevens introduktion i yrket och i arbetslivet. Eleven ska ha en ansvarig handledare på arbetsplatsen men det kan vara värdefullt för eleven att handledas av olika arbetstagare för att få möta fler arbetsuppgifter och få olika perspektiv. Det bidrar också till att eleven får möjlighet att ingå i yrkesgemenskapen på arbetsplatsen.

Samtal om lärandet i apl

Inför samtalet om lärandet i apl, som leds av läraren och där alla tre parter deltar, är det värdefullt om eleven och handledaren har förberett sig tillsammans. Genom att i förväg samtala om lärandet och hur det har fungerat skapas en god grund för samtalet. Uppföljningen kan då utgå från var eleven befinner sig just nu, exempelvis med hjälp av självskattning som eleven kan använda för att reflektera över sitt lärande. Självskattningen kan också vara ett stöd i samtal mellan elev, handledare och lärare för att i formativt syfte stödja elevens kunskapsutveckling. Läraren kan ställa frågor som

synliggör elevens lärande genom att lyfta både framgångar och utvecklingsområden. Särskilt i början av apl-perioden kan täta uppföljningar vara till stor nytta för elevens lärande. De bidrar till att snabbt fånga upp behov av stöd, skapa trygghet och ge möjlighet till tidig återkoppling.

Det är ofta en god idé att tillsammans formulera realistiska delmål för elevens fortsatta lärande. Läraren kan därefter ge återkoppling, till både elev och handledare, på vad som kan utvecklas i undervisningen under apl. Det är också värdefullt att eleven själv får reflektera över och bedöma sina egna utvecklingsbehov.

Läraren behöver kontinuerligt följa upp vad eleven arbetar med och vid behov justera planeringen tillsammans med handledaren.

Samtalen planeras som en systematiskt pågående process och kan ske både fysiskt och med hjälp av digitala lösningar. I Skolverkets apl-utbildning finns stöd för att planera en sådan struktur. Exempel på uppföljning via trepartssamtal finns på flera ställen i Skolverkets apl-handledarutbildning.

Kontakten med arbetsplatsen kan syfta till att:

- kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling
- ge stöd till både eleven och handledaren
- i samarbete med handledaren stämma av att elevens arbetsuppgifter svarar mot målen för elevens apl-period.

När denna kontakt sker genom att läraren får möjlighet att vara med eleven på arbetsplatsen ger det också vinster som:

- möjlighet att följa upp att överenskomna rutiner för arbetsmiljöarbetet följs
- att främja långsiktigt samarbete med arbetsplatsen och säkerställa att eleven trivs
- kompetensutveckling för läraren
- utvärdering av arbetsplatsen som apl-plats.

Bedömning för betygssättning

Rektorn bör se till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha regelbunden kontakt med eleven och handledaren under apl.

Vid betygssättning ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper i relation till de nationella betygskriterierna. Därför behöver läraren försäkra sig om att ha information om elevens prestationer från apl när betyget ska sättas i slutet av varje nivå. Eftersom apl inte är något eget ämne kan eleven inte godkännas eller underkännas i apl. Däremot kan eleven riskera att inte uppfylla kraven för ämnesmål som är förlagda till apl. Betygssättningen är ett myndighetsutövande och kan därför aldrig överlämnas till handledaren. Om gymnasiearbete eller komvuxarbete helt eller delvis har genomförts som apl ska handledaren vara medbedömare.

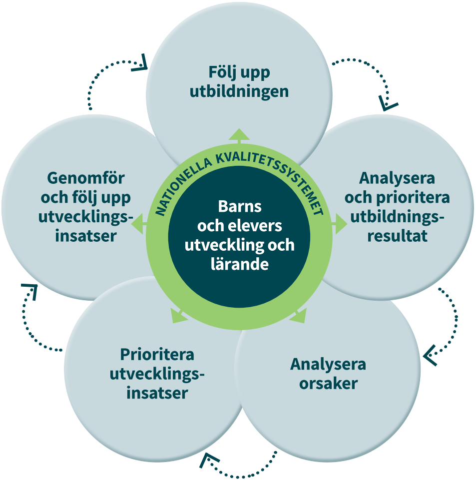

Handlingsplanen

Systematiskt kvalitetsarbete är en lagstadgad arbetsprocess, som innebär att kontinuerligt och systematiskt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Syftet är att höja kvaliteten på undervisningen och andra delar av utbildningen för alla barn och elever för att främja deras utveckling och lärande.

Kvalitetsutveckling av apl

Apl är en del av elevens utbildning och ska därför ingå i skolans systematiska kvalitetsarbete om behov finns. Det är huvudmannens ansvar att se till att skolan har förutsättningar att göra detta. Det är viktigt att skolan har rutiner och arbetar systematiskt för att utveckla samverkan mellan skola och arbetsliv.

Genom uppföljning av det arbetsplatsförlagda lärandet kan skolan utvärdera vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter – framför allt eleven, handledaren och läraren – utvärderar apl.

Ett sätt att upprätthålla kvaliteten i elevens apl är att systematiskt värdera arbetsplatsens lämplighet utifrån de krav som finns för utbildningen. Det handlar om skolans regleringar såsom skollag, läroplan, examensmål och ämnesplaner men också om arbetsmiljölagstiftning och annan lagstiftning som berör utbildningen.

Stöd i kvalitetsarbetet hittar ni på Skolverkets webbsida. Där kan ni även läsa mer om det nationella kvalitetssystemet.

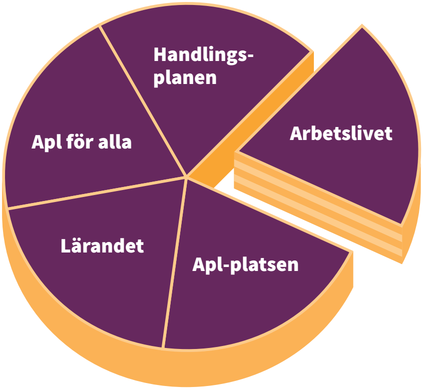

Kvalitet i yrkesutbildning

Kvalitet i yrkesutbildning är ett stödmaterial till systematiskt kvalitetsarbete för gymnasial yrkesutbildning. Materialet är framtaget i samarbete med de nationella programråden och föreslår en uppsättning kvalitetsindikatorer som kan användas vid utvärdering och kvalitetsförbättring av yrkesutbildning. Materialet finns att ladda ner på Skolverkets webbsida.

Apl-utbildningen

Apl-utbildningen syftar till att ge er som skola ökade kunskaper och inspiration att arbeta systematiskt tillsammans med arbetslivet med målet är att elever utvecklar yrkeskunskaper av hög kvalitet.

Med hjälp av filmer presenteras relevanta styrdokument, forskningsperspektiv och konkreta exempel från skolor. Filmerna, tillsammans med diskussionsmaterialet, utgör grunden för ert utvecklingsarbete inom apl.

Utbildningen består av fem separata "tårtbitar", där varje del kan genomföras under samma arbetspass. Delarna överlappar varandra, och innehållet i de fem delarna ger sammantaget en grund för god kvalitet i apl. Det kollegiala lärandet leds med fördel av en utsedd samtalsledare.

Författningar som reglerar apl

Förordning (2010:14) *om examensmål för gymnasieskolans nationella program.*

Förordning (2011:144) *om läroplan för gymnasieskolan.*

Förordning (2012:99) *om läroplan för anpassad gymnasieskola.*

Förordning (2012:101) *om läroplan för vuxenutbildningen.*

Förordning (2013:5) *om programmål för anpassade gymnasieskolans nationella program.*

Förordning (2016:937) *om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning 5 §, 11 §, 17 §, 18 §.*

Förordning (2014:854) *om vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och statsbidrag för sådan utbildning 4 kap 7–10 §§.*

Förordning (2011:1108) *om vuxenutbildning 2 kap 27–28 §§.*

Gymnasieförordningen (2010:2039) *1 kap 8 §, 3 kap 3 §, 4 kap 12–14 §§, 6 kap 4–5 §§, 8 kap 22a,b §.*

Lag (2014:421) *om gymnasial lärlingsanställning.*

Skollag (2010:800) *1 kap, 3 kap 5a §, 3 kap 8 §, 4 kap, 16 kap 11a §, 16 kap 18 §, 19 kap 10 §, 19 kap 14 §, 19 kap 20 §.*

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:417) *om betyg och prövning.*

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö (AFS 2012:3). Tillämpning av reglerna om riskbedömning.

Skolverket

www.skolverket.se